

Бих желала да изразя благодарността си към Администрацията на Президента на Република България за интересната и надявам се ползотворна инициатива да организира форум за обобщаване на идеите на абсолвентите по актуални и важни за нашето общество въпроси.

1.

Българските граждани не са убедени, че съществуващите политически механизми, заедно с установилото се и възпроизвеждащо се съотношение на силите между политическите партии, създава достатъчна основа за проектиране на интересите на отделния български гражданин в политическото пространство и кристализирането им в политически цели и система от ценности.

Липсата на чуваемост в комуникацията между държавните институции и обществото, липсата на единен политически език и общоразбираеми понятия в политическото говорене не дават възможност да се постигне консенсус по много важни за обществото и нацията проблеми като отношението към процесите в ЕС, застаряването на нацията, изоставането на политическата култура на по-младите поколения, което от своя страна не дава възможност те активно да се включат в процеса на генериране на нови идеи. Това създава предпоставки за затвърждаване на проявилата се отчетливо тенденция на изоставане на управленския капацитет на активно участващите в българския политически живот партийни лидери от сложността и мащабността на възникващите проблеми. „Сору - paste” стереотипите и основаните на тях критерии за „професионализъм” не ни дават възможност да отграничим творчески ефективните решения от добре звучащите, но неефективни щампи.

Тук виждам ролята на медиите, особено на електронните медии да се превърнат в двигател на ревитализирането на имунитета на политически активното население и повишаване на равнището на нетърпимост към празнословието и към отрицание на агресията.

Диалогичността, готовността за изслушване и търсенето дори и на отрицателен консенсус – т.е. на консенсус по това, какво не трябва да се прави, са може би първите стъпки, които трябва да бъдат предприети, за да се намерят верни и ефективни решения на остриите проблеми на деня.

Задължителното гласуване може да бъде работещо, само ако бъде съчетано с изработването и внедряването на нормативни бариери пред превръщането му в много по-мощен пазар на гласове.

2.

Съществуващите законови рамки не създават съществени препятствия пред гражданите да формират или да се присъединяват към политически партии или движения.

Проблемът е свързан преди всичко с това, че гражданите не намират достатъчно мотиви за активното участие в политическия живот. В сегашните политически партии партийната дисциплина е ковчегът, в който се погребват всички идеи, които не удовлетворяват спонсорите на съответните партии. Партията от изразител на групови интереси се превърна в механизъм за набиране на електорален потенциал за защита и реализация на целите на определени икономически групировки.

Най-близката политическа история на България показва, че партиите вече не са ориентирани към осъществяване на определени политики или за реализация на ясни идеи за развитието на страната, а са или инерционни като – проекция на отношението на отделни групи към миналото, или фокусирани около харизматични или потенциално харизматични личности.

Недостигът на национален стопански ресурс, слабата икономическа активност на населението в подходяща възраст правят почти всички политически структури особено удобни за използване от външни и вътрешни икономически групировки.

Традиционните партии престанаха да бъдат единствен или дори основен инструмент за реализиране на политики. Гражданските движения, групите възникнали в социалните мрежи, ad-hoc сдруженията все повече се превръщат в генератори на идеи, във форми за координация на виждания и действия.

Традиционните политически институции - партиите все повече ще се превръщат в айсберг, чиито основни движещи сили, идеи и дори разпределението на местата в листите ще се координират в социалните мрежи.

Присъединяването към партиите ще престане да бъде основната пътека към властта. Очаквам диверсифицирането на пътищата за постигане на популярност на личности и идеи да бъде едно от направленията на функциониране на политическата система, включително и в България.

3.

Гарантирането правото на гражданите да упражняват свободата на изразяване, включително и на свободни медии може да бъде постигнато и на основата на съществуващата нормативна уредба.

За мен е важно да определим какво означава свободни медии – свободни от държавен контрол – да и сега повечето от медиите са свободни от държавен контрол. Свободни от проектирането в тях на парциални икономически интереси – това едва ли е постижимо в българските условия.

Интернет пространството дава достатъчно възможности за изразяване. Заедно с това именно държавата и нейните институции давайки нормативни, материални и ресурсни гаранции за реализиране свободата на изразяване, са тези силови центрове, които трябва да следят, контролират и възпрепятстват разпространението на идеи, свързани с дискриминацията по какъвто и да е признак и унижаващи достойнството на човека, призоваващи към агресия и омраза.

Може би телевизията и радиото като най-стари електронни медии, с практически универсална аудитория, следва да отделят повече ресурси за мониторинг и разпространение на идеи, появили се в социалните мрежи.